

Cumegn da Surses

**Lescha davart l'economia
da rusment**

Cuntign

	Pagina
I. Determinaziuns generalas	
Art. 1 - Validitad e scopo	4
Art. 2 - Cumpetenzas e controlla	4
Art. 3 - Incumbensa digl cumegn	4
Art. 4 - Infurmaziun e cunsegliaziun	5
Art. 5 - Resalva digl dretg superiour	5
II. Economisaziun da rusment	
Generalitads	
Art. 6 - Sorts da rusments	5
Art. 7 - Obligaziuns dalla populaziun	6
Art. 8 - Scumonds	6
Art. 9 - Cumportamaint digl cumegn	6
Posts da rimnada	
Art. 10 - Posts da rimnada communals	6
Art. 11 - Posts da rimnada privats	7
Art. 12 - Furmaziun	7
Art. 13 - Mantignamaint e renovaziun	7
Menaschi da rimnada	
Art. 14 - Acceptaziun digls rusments	7
Art. 15 - Dretgs ve digls rusments	8
Art. 16 - Obligaziun d'adiever	8
Art. 17 - Plan dalla dismessa	8
Art. 18 - Rusments rimnos separadamaintg	8
Art. 19 - Rusments masdos d'abitadis	9
Art. 20 - Rusments electrics ed electronics	9
Art. 21 - Rusments spezials	9
Art. 22 - Rusments da construcziun	9
Implants da rusments	
Art. 23 - Implants digl cumegn	10
Art. 24 - Implants da cumpostar privats	10
III. Finanziaziun	
Expensas digl cumegn	
Generalitads	
Art. 25 - Speztgas da taxas	10
Art. 26 - Calculaziun, taxaziun ed incasso	11
Art. 27 - Obligaziun da paer taxas	11

Taxas da rusment		
Art. 28 - Taxa fundamentala		11
Art. 29 - Scadenza ed incasso		12
Art. 30 - Taxa tenor quantidad		12
Art. 31 - Taxa supplementara per quantitats pi grondas da rusments da menaschis		12
Art. 32 - Taxas per prestaziuns da sarvetsch spezialas		12
Implants privats		
Art. 33 - Implants privats		13
Meds legals		
Art. 34 - Protestas		13
Art. 35 - Recurs		13
IV. Determinaziuns executoricas e finalas		
Art. 36 - Determinaziuns penalas		13
Art. 37 - Aboliziun digl dretg existent		13
Art. 38 - Vigour		13
Agiunta 1:	Tariffas da taxas	15
Agiunta 2:	Noziuns	16

Denominaziuns da persungas, funcziun e professiun sa refereschan a tottas dus schlattagnas, schinavant tgi na sa dat betg ensatge oter or digl senn da chesta lescha.

I. Determinaziuns generalas

Generalitads

Validitad e scopo

Art. 1

Chesta lescha vala pigl antier territori communal. Sa basond alla lescha da biagier ed agl plan general d'avertura regla ella la furmaziun, igl adiever, igl mantignamaint, la renovaziun e la finanziaziun da posts da rimnada ed implants da rusments sen igl territori digl cumegn, schinavant tg'igl cumegn è cumpetent persiva.

La lescha ò igl intent d'allontanar da maniera ecologica igls rusments tgi sa resultan aint igl cumegn. Aint igl rom dalla cumpetenzza digl cumegn regla ella l'economisaziun digls rusments d'abitadis, rusments spezialas ed oters rusments e rusments da construcziun sottaposts ad en'obligaziun da paer igls costs.

Per posts da rimnada ed implants da cumpostar tgi vignan planisos e construias aint igl rom d'ena planisaziun d'areal u quartier, valan las determinaziuns dalla legislaziun davart la planisaziun digl territori per la planisaziun d'areal e quartier. Schinavant tgi mantgan prescripziuns spezialas, èn decisivas las determinaziuns da chesta lescha er per la procedura digl plan d'areal e quartier.

Cumpetenzas e controlla

Art. 2

La suprastanza communal è responsabla per la controlla e l'execuziun dalla lescha davart l'economia da rusment.

La suprastanza communal pò delegar l'execuziun dalla lescha u da singulas incumbensas alla direcziun, a posts da sarvetsch interns u a cumischungs communalas.

Incumbensa digl cumegn

Art. 3

Igl cumegn procura per tot las incumbensas tgi surstattan ad el tenor igl dretg federal e cantunal per l'economiaziun da rusment an connex cun la dismessa da rusments d'abitadis, schinavant tgi chels vignan betg exequias dall'organisaziun regionala (associaziun).

Igl cumegn magna igl sarvetsch da rimnada digls rusments d'abitadis inclusiv pischnas quantitads da rusments spezialas e dad oters rusments obliias da paer igls costs. El erigia e magna posts da rimnada publics e dismetta igls rusments rimnos. El regla la finanziaziun dalla dismessa da rusments d'abitadis.

Igls possessours da bagns immobigliars èn sezs responsabels per cumpostar rusments organics an lour curt ed iert. Per tschispet, roma e tgossas sumigliaintas metta igl cumegn a disposiziun plazs da deponias. Per cass da basigns pò igl cumegn eriger e manar en implant da cumpostar per rusments cumpostabels, tgi son betg neir cumpostos da moda decentrala.

Igl cumeegn collaborescha per l'economisaziun digl rusment cun Associazions per l'economisaziun da rusment professiunalas, cun privats scu er cun las instanzas federalas e cantunalas.

La suprastanza communal pò surdar singulas incumbensas cun contract ad otras corporaziuns da dretg public u ad interpresas privatas.

Art. 4

Infurmaziun e
cunsegliaziun

La suprastanza communal procura l'infurmaziun e cunsegliaziun dalla publicitad per contanscher ena reducziun dallas quantitats da rusment scu er ena reutilisaziun raschunevla, en'economisaziun u en tractamaint e deposit ecologic digls rusments.

Ella orientescha la publicitad periodicamaintg davart pussebladads per evitar, redutgier ed utilizar igls rusments e davart ulteriouras maseiras per l'economisaziun digls rusments.

Art. 5

Resalva digl dretg
superiour

Schinavant tgi chesta lescha na cuntigna nignas determinaziuns spezialas, valan arisguard igls edifezis ed implants scu er arisguard la finanziaziun dall'economisaziun digls rusments, las prescripziuns dallas leschas da biagier digls cumeegn uriunds, respectivamaintg la lescha da biagier digl cumeegn da Surses cun l'antrada an vigour da tala.

Resalvadas restan pinavant las prescripziuns vertentas digl dretg federal e cantunal scu er dallas associazions per l'economisaziun da rusment, mintgamai responsablas.

II. Economisaziun digl rusment

Generalitads

Art. 6

Sorts da rusments

Chesta lescha distingua tranter rusments d'abitadis, ulteriours rusments, rusments spezialas e rusments da construcziun.

Per rusments d'abitadis valan rusments da tgesa, rusments d'ena cumposiziun cumparegliabla d'interpresas da sarvetsch, da mastiranza ed industrieia, da menaschis agricols scu er oters rusments tgi on da neir dismiss digl cumeegn.

Per ulteriours rusments valan rusments da menaschis specifics d'industrieia, mastiranza e d'interpresas da sarvetsch, tgi n'èn betg da cumposiziun cumparegliabla a rusments da tgesa.

Per rusments spezialas valan las sorts da rusments tgi vignan menziunadas ainten l'ordinaziun digl cunsegl federal davart igl traffic cun rusments spezialas. A chels rusments fon part rusments scu battareias, gleischs fluorescentas, meds per tractar plantas, meds per conservar lenn, meds dissolvents, meds per sprizzar e sfardantar, rests da calour, ielis minerals, chemicalias e medicamaints.

Rusments da construziun èn igls rusments da plazzals da construcziun scu material da stgavamaint, caltschignatsch (p. ex. material masdo da sbuadas, asphalt extgavo, sbuadas da beton, material da stgavamaint da veias), roba bloccanta da construcziun (p.ex. rusments combustibels scu lenn, palpieri, cartung e material sintetic) scu er oters rusments tgi sa resultan da lavours da construcziun u da sbuadas.

Obligaziuns dalla
populaziun

Art. 7

Mintgign duess evitar da caschunar rusments.

Chels tgi caschungan rusments on d'igls separar, deponer separadamaintg, d'utilisar u d'allontanar da maniera ecologica; chegl tenor las prescripziuns da chesta lescha scu er digl dretg federal e cantunal superiour.

Scumonds

Art. 8

Igl è scumando da deponer u da sutarar rusments da totta speztga sen taragn public u privat sainza ena lubientscha correspondententa. Exclus da chel scumond è igl cumpostar.

Igl è scumando da dismetter rusments ainten avas scu er da dismetter rusments cun l'ava persa.

Igl è scumando dad arder u d'elaborar rusments da tot gener ainten implants betg adattos u or agl liber; excepziuno da chegl è igl arder rusments naturals e setgs da gôt, campagna ed iert, schi caschungan angal pac fem.

Igl transport da rusment d'abitadis, per igl dismetter ordvart igl cumegn, è lubia angal cun lubientscha dalla suprastanza communal.

Canasters da palpieri publics na dastgan betg neir utilisos da privats per ramplazzar la dismessa ordinaria da rusment.

Cumportamaint
digl cumegn

Art. 9

Tar la compra da products e tar la surdada d'incumbensas varda igl cumegn tgi detta schi pac rusment scu pussebel.

Igl cumegn sa dat fadeia tgi rusments, tgi sa dattan tar construcziuns, menaschi e mantignamaint digls agens bietgs ed implants, vignan dismiss tenor la lescha e tgi rusments cumpostabels vignan cumpostos.

Posts da rimnada

Posts da rimnada
communals

Art. 10

Igls lis digls posts da rimnada per parager u cunsignier igls rusments vignan fixos dalla suprastanza communal.

Per la projectaziun e la realisaziun da posts da rimnada communals, valan las prescripziuns vertentas dallas leschas da biagier digls cumegns uriunds, respectivamaintg la lescha da biagier digl cumegn da Surses cun l'antrada an vigour da tala.

Posts da rimnada
privats

Art. 11

Tar projects da construcziun pi gronds e tar las planisaziuns d'areal resp. da quartier, pò la suprastanza communal ordinar posts da rimnada sen taragn privat. La suprastanza communal peglia las disposiziuns necessarias ainten la procedura per la lubientscha da construcziun ed ainten la procedura per igl plan d'areal resp. da quartier.

Schi mantgan posts da rimnada tar bietgs existents ed implants u tgi chels èn insuffiziants, pò la suprastanza communal ordinar l'erecziun da novs posts da rimnada sen taragn privat, schinavant tgi chegl sa mossa scu necessari per igl interess public.

La suprastanza communal pò lubeir a terzas persungas igl adiever communabel ve da posts da rimnada existents cunter participaziun commensurada agls costs, schinavant tgi chegl è supportabel per igl proprietari digl implant. L'indemnisaziun vign fixada dalla suprastanza communal.

Furmaziun

Art. 12

Igls posts da rimnada per parager igls rusments on dad esser concepias uscheia, tgi els èn bagn accessibels e tg'igls rusments possan neir deponias an moda ordinada. Els ston esser contanschibels da tot taimp per igls vehichels digl sarvetsch da rimnada.

Noua tgi las relaziuns pretendan, ògl da neir piglia maseiras da construcziun per schurmager igls posts da rimnada. La suprastanza communal pò prescreiver an particular l'erecziun da sostas u da hettas da rusment.

Igls posts da rimnada comunals sur tera scu er posts da rimnada privats per ples edifezis u antierts quartiers, on da neir cuverts per regla cun en tetg u equipos cun ena hetta da rusment. Chels on da s'integrar bagn aint igl maletg dalla vischnanca e dalla veia.

Mantignamaint e
renovaziun

Art. 13

Igls posts da rimnada da rusment on da neir mantignias e renovos da lour proprietaris.

Igls posts da rimnada privats on da neir mantignias permanentamaintg an bung stadi, on da neir nattageas regularmaintg e da neir rumageas igl anvien da neiv e glatsch. Schi l'obligaziun da mantignamaint vign negligaida, peglia la suprastanza communal las maseiras necessarias.

Menaschi da rimnada

Acceptaziun digls
rusments

Art. 14

Igl cumegn è obliia da piglier ancunter tot igls rusments d'abitadis scu er pitschnas quantitads da rusments speziels e d'economisar tals a moda ecologica. Resalvada resta l'acceptaziun da rusments antras l'associaziun da rusment e l'obligaziun a fundamaint dalla legislaziun federala da piglier anavos rusments antras igls producents e commercants, tenor art. 31 alinea 3 da chesta lescha.

La suprastanza communal decide, sch'igl cumegn renunzta alla rimnada digls rusments, per cass tgi exista en sistem da rimnada ed economisaziun da rusments tgi funcziuna e vign mano dall'economia privata.

L'obligaziun digl cumegn da piglier ancunter rusments scroda, per cass tgi existan sarvetschs da rimnada privats tg'èn nias sottamess all'obligaziun da piglier ancunter rusments aint igl rom dalla lubientscha.

Dretgs ve digls rusments

Art. 15

Cun la cunsigna digls rusments ad en post da rimnada da rusments valan igls dretgs digl anteriour possessour per spiros. En dretg d'indemnisaziun n'exista betg. Igl ulteriour dretg da disponer sottastat sulettamaintg agl cumegn resp. alla associaziun.

Tgi tgi cunsigna rusments, ò da star bung anfignen tar la dismessa totala per eventuals donns e consequenzas spezialas tgi sa resultan da chests rusments.

Obligaziun d'adiever

Art. 16

L'utilisaziun digls posts da rimnada e digls sarvetschs da rimnada digl cumegn è obligatorica.

Tot las casadas e tot igls menaschis èn obliias da lascher manar davent igls rusments d'abitadis antras igl sarvetsch da rimnada, schinavant tg'igl dretg superiour e chesta lescha na cuntignan nignas prescripziuns divergentas.

An cass spezials pò la suprastanza communal lubeir transports da dismessa privats.

Plan da transport

Art. 17

La suprastanza communal relascha en plan pigl transport digls rusments d'abitadis e per las quantitads pi pitschnas da rusments spezials, tgi è nias rimnos digl cumegn, e dad oters rusments sottamess alla controlla.

Igl plan da transport inditgescha igls deis e las ouras per igl transport ordinari e per igls transports spezials. Midadas digl plan da transport vignan communitgeidas a taimp aint igls organs da publicaziun uffizials digl cumegn.

Rusments rimnos separadamaintg

Art. 18

Rusments tgi vignan rimnos u piglias anavos da maniera separada per igls utilizar u dismetter a moda ecologica, scu p.ex. palpieri, cartung, vèder, PET, scatlas da tola, aluminium, textilias, metals, rusments cumpostabels, apparats electrici ed electronics vigls, scu er rusments spezials ed oters rusments sottamess alla controlla, on da neir conservos separadamaintg digls possessours.

Igls ulteriours rusments rimnos separadamaintg on da neir surdos agls posts da rimnada dessignias digl cumegn u da neir returnos agls obliias persiva.

La suprastanza communal decide, per quals rusments tgi vign organisato rimnadas separadas.

Schi terzas persungas (scolas, uniuns e.u.a.) organischeschan rimnadas cun la lubientscha dalla suprastanza communal, alloura procura igl cumegn per en andamaint regular e garantescha igl transport digls rusments ainten menaschis adattos per l'utilisaziun u la dismessa.

Art. 19

Rusments d'abitadis
masdos

Rusments d'abitadis masdos (rusment) da tigneirtgesas e da menaschis on da neir dismess digls possessours cun satgs da rusment uffizials tar igls posts da rimnada uffizials.

La suprastanza communal fixescha tge menaschis, edifezis d'abitar e bietgs ed implants publics u tgi servan ad interesss publics tgi pon duvvar agens recipiains da rimnada.

I dastgan neir duvros angal recipiains da rimnada lubias dalla suprastanza communal. Chels on d'esser munias cun en sistem da pasar tenor las directivas digl cumegn. La compra digls recipiains da rimnada incl. l'equipaziun cun igl sistem da pasar scu er igl nattager e mantigheir, èn tgossa digls utilisaders.

Art. 20

Apparats electric
ed electronics

Apparats electric ed electronics na dastgan betg neir masdos cun oters rusments. Els on da neir returnos digls possessours agls posts da vendita digls products correspondentes resp. da neir cunsignias agl post da restituziun dessignia digl cumegn.

Art. 21

Rusments spezial

Rusments spezial ed oters rusments sottamess all'obligaziun da controlla na dastgan betg neir masdos cun oters rusments. Els on da neir returnos digls possessours agls posts da vendita digls products correspondentes resp. agls obliias da piglier anavos igls rusments, schi pussebel aint igls amballadis originals.

Igl cumegn procura tgi rusments da tgesa scu er quantitads pi pitschnas da rusments spezial ed oters rusments sottamess all'obligaziun da controlla, da menaschis da mastiranza e tgi na pon betg neir returnos ple, possan neir deponias segls posts da rimnada spezial, fixos dalla suprastanza communal. Igl posts da rimnada respectiv vignan publicitgas periodicamaintg aint igls organs da publicaziun uffizials.

Quantitads pi grondas da rusments spezial ed oters rusments sottamess all'obligaziun da controlla or dad interpresas da sarvetsch, da mastiranza e d'industria scu er da da menaschis agricols on da neir dismess digls possessours sen agen chint a moda ecologica.

Art. 22

Rusments da
construcziun

Rusments da construcziun on da neir dismess tenor las prescripziuns dalla confederaziun e tenor las ordinaziuns digl cantun. Els ston neir separos tenor speztga da rusment segl plazzal da construcziun u sen igls plazz lubias per rimnar e sorteir igls rusments.

Rusments da construcziun, tgi n'èn betg nias sortias gio segl piazzal da construcziun, on da neir transportos digl possessour sen agen chint sen en plaz lubia per rimnar e sortair rusments.

Material da stgavamaint e material da rumageda betg tschuffargnea, ò da neir mano digl caschunader sen agen chint directamaintg all'utilisaziun u sen ena deponia da material inert resp. sen en deposit da material.

La suprastanza communal varda aint igl rom dalla procedura per la lubientscha da biagier, tgi las prescripziuns vertentas vignan observadas.

Implants da rusment

Implants digl cumegn

Art. 23

Igl cumegn erigia e magna tenor basigns e pussebladad igls implants da rusment scu implants da cumpostar, deposits intermediars e deponias per material inert, tgi è necessari per la dismessa da rusments d'abitadis e d'ulteriours rusments.

La planisaziun e la fixaziun digls lis dallas deponias e dad oters implants da rusment impurtants succeda aint igl rom dalla planisaziun da rusments cantunala e tenor las determinaziuns dalla legislaziun davart la planisaziun digl territori.

Per la lubientscha e per las preteisas tecnicas dalla construcziun e digl menaschi digls implants per dismetter rusments, valan las disposiziuns federalas e cantunalas.

Implants da cumpostar privats

Art. 24

Proprietaris d'immobiglias per abitar pon neir obliias dalla suprastanza communal d'installar sen lour bagns immobigliars implants da cumpostar, d'igls mantigneir e d'igls renovar.

Igls implants ègl da metter a disposiziun a tot igls abitants dalla tgesa.

III. Finanziaziun

Expensas digl cumegn

Generalitads

Speztgas da taxas

Art. 25

Per cuvreur las sias expensas per l'economisaziun digls rusments d'abitadi incassescha igl cumegn taxas da rusment tgi sa cumponan da taxas fundamentalas e da taxas tenor quantidad, tgi corvan igls costs e tgi risguardan igl prancepi digl caschunader. Schi las taxas tgi corvan igls costs e tgi risguardan igl prancepi digl caschunader periclitessan la dismessa ecologica digls rusments d'abitadi, alloura porta igl cumegn ena part digls costs or da meds generals.

Igl chint per l'economia da rusment vign mano scu finanziaziun speziala.

Calculaziun,
taxaziun ed incasso

Art. 26

Las taxas da rusment (taxa fundamentala, taxa tenor quantidad) vignan taxadas ed incassadas tenor las prescripziuns da chesta lescha.

Igl rom da taxas vigna fixo ainten l'aggiunta a chesta lescha.

Las tariffas da taxas per las taxas fundamentalas e las taxas tenor quantidad on da neir adattadas periodicamaintg dalla suprastanza communal aifer igl rom da taxas fixo ainten l'aggiunta a chesta lescha, tenor igl basigns da finanzas dalla finanziaziun speziala «economia da rusment».

La taxa fundamentala ò da cuvreur 60%, la taxa tenor quantidad 40% digls costs da menaschi dall'economisaziun da rusment.

Obligaziun da taxas

Art. 27

Debitours dallas taxas èn igls proprietaris da bagn immobigliars inscuretgs aint igl register funsil igl mument dalla scadenza. Chegl èn tar

- a. proprietad exclusiva: igl proprietari;
- b. proprietad comunabla: tot igls proprietaris da moda solidarica;
- c. conproprietad: igls conproprietaris da moda solidarica;
- d. proprietad an condomini: cuminanza da proprietaris an condomini;
- e. relaziuns da dretg da biagier: igl retschaveider digl dretg da biagier.

Sen dumonda an scretg digl proprietari pò igl chint da taxas neir tarmess er agl migiour, locatari u agl galdeider digl object.

Schi en bagn immobigliar meida mang siva la scadenza dallas taxas, croda l'obligaziun da paiamaint da tot las taxas betg paedas sen igl nov possessour.

Chints e disposiziuns vignan tarmess allas persungas inscuretgas aint igl register funsil igl mument dalla facturaziun (varda alineia 1) cun l'excepziun suandonta: figurescha tar en object da construcziun betg igl proprietari digl bagn immobigliar scu patrung da construcziun, succeda la cunsigna agls patrungs da construcziun.

Taxas da rusment

Taxa fundamentala

Art. 28

Per edifizis tgi cuntignan abitaziuns, lis da vacanzas e da lavour u menaschis da producziun, u tar igls quals i sa resultan regularmaintg rusments, ègl da paer ena taxa fundamentala tgi sa repete mintg'on.

Per basa da calcular la taxa fundamentala servan la valeta da nov digl bietg e las tariffas fixadas periodicamaintg dalla suprastanza communal aifer igl rom da taxas tenor l'aggiunta a chesta lescha.

Decisiva per la taxaziun, è la valeta da nov tenor la davosa stema uffiziala definitiva igl mument dalla scadenza. Schi chella na corresponda apparentamaintg betg alla realitad effectiva, ordinescha la suprastanza communal a ena nova stema.

Art. 29

Scadenza ed incasso

Las taxas fundamentalas scadan mintgamai sen la fegn digl onn calendar. Igl cumegn pò pretender paiamaints aconto. Schi succeda ena midada da mang durant igl onn, scada la taxa debitada pro rata ansemen cun la midada da mang.

Las taxas fundamentalas on da neir paedas an terma da 30 deis siva dalla cunsigna digl chint da taxas. Per paiamaints retardos vign chinto en tschains da retard tenor las tariffas vertentas digl cantun.

Art. 30

Taxa tenor
quantitad

Las taxas tenor quantitad vignan incassadas per rusment e marcanzeia massitscha.

Las taxas da quantitad vignan incassadas an furma da taxas per satgs e containers. Ellas vignan paedas cun la compra digls satgs e digls chips per containers. Las taxas tenor quantitad pon er neir incassadas directamaintg siva domber, peisa u volumen.

Igl import dallas differentas taxas sa drezza allas tariffas da taxas fixadas ainten l'aggiunta a chesta lescha.

Art. 31

Taxa supplementara
per quantitads pi
grondas da rusments
da menaschis

Schi sa resultan ainten en menaschi quantitads pi grondas da rusments rimnos separadamaintg, digls quals igls costs da dismessa vignan aint igl cass singul evidentamaintg betg cuverts antras la taxa fundamentala tg'igl menaschi presta, alloura incassescha igl cumegn taxas supplementaras spezialas tenor la quantitad.

Igl import dallas taxas supplementaras ò da neir fixo dalla suprastanza communal da maniera tg'igls costs da dismessa supplementars, tgi sa resultan per igl cumegn, vignan cuverts.

Schi las premissas per incassar ena taxa supplementara èn adampleidas, alloura pon menaschis da sarvetsch, da mastiranza e d'industreia scu er da menaschis agricols neir obliias dalla suprastanza communal da dismetter sezs e sen agen chint e conform alla lescha igls rusments rimnos separadamaintg; chegl an pe da paer la taxa supplementara.

Art. 32

Taxa per presta-
ziuns da sarvetsch
spezialas

Per prestaziuns da sarvetsch spezialas digl cumegn, pon neir incassadas taxas spezialas digls caschunaders.

Per conceder lubientschas u oters sarvetschs dall'administraziun communal vignan incassadas taxas da canzleia. La suprastanza fixescha chestas tariffas mintg'on.

Implants privats

Implants privats

Art. 33

La finanziaziun da posts da rimnada e d'implants da rusment privats è tgossa digls privats.

Schi implants privats servan a ples bagns immobigliars, on tot igls costs colliias cotras da neir repartias digls privats sezs. Resalvada resta la repartiziun digls costs antras la suprastanza communal a caschung da proceduras da planisaziun d'areal e quartier scu er da posts da rimnada u implants da cumpostar privats, tgi on da neir erigias resp. utilisos comunablamaintg sen ordinaziun dalla suprastanza communal.

IV. Dretgs legals

Protestas

Art. 34

Protestas cunter la taxaziun dallas taxas fundamentalas e dallas taxas tenor quantidad on da neir inoltradas an terma da 30 deis siva la cunsigna, an scretg e mutivadas alla suprastanza communal.

La suprastanza communal examinescha la protesta e relascha ena decisiun da protesta mutivada.

Recurs

Art. 35

Decisiuns dalla suprastanza communal pon neir contestadas cun recurs an terma da 30 deis siva la cunsigna tar la dertgira administrativa.

V. Determinaziuns executoricas e finalas

Determinaziuns penalas

Art. 36

Cuntravenziuns a chesta lescha scu er allas disposiziuns tgi sa basan a chella, vignan puneidas dalla suprastanza communal cun multas d'anfignen 5'000.00 francs.

Aboliziun digl dretg existent

Art. 37

Cun l'antrada an vigour da chesta lescha vignan aboleidas tot las leschas e determinaziuns davart l'economia da rusment digls anteriours cumegnns da Beiva, Cunter, Marmorera, Mulegns, Riom-Parsonz, Salouf, Savognin, Sur e Tinizong-Rona.

Vigour

Art. 38

La lescha davart l'economia da rusment preschainta aintra an vigour siva l'approvaziun dalla radunanza communal sen igl 1. da schaner 2019.

Approvada dalla radunanza communal digls

Per la suprastanza communal da Surses

Igl mastral:

Igl scrivant da cumegn:

.....
Leo Thomann

.....
Beat Jenal

Sa basond agl art. 25 ss. vignan incassadas las suandontas taxas:

Tariffas da taxas

Ainfer igl rom dallas tariffas menziunadas sot fixescha la suprastanza las tariffas tgi èn mintgamai valevlas, ainten ena ordinaziun da tariffas separada.

Tot las taxas sa tgapeschan excl. TPV.

1. Taxas fundamentalas

Tariffa da taxas: Valeta da nov tenor la stema uffiziala

▪ Classa d'objects 1
Edifezis d'economia agrara	0.05‰ anfignen 0.20‰
▪ Classa d'objects 2
Edifezis da cultura scu baselgias, tgaplottas, castis etc.	0.05‰ anfignen 0.20‰
▪ Classa d'objects 3
Edifezis tgi servan agl commers ed alla mastiranza scu hotels, ustareias, hallas da mastiranza, menaschis da produczion, affars etc.	0.10‰ anfignen 0.30‰
▪ Classa d'objects 4
Tot igls edifezis tgi n'èn betg attribuias allas classas d'objects 1, 2 u 3	0.15‰ anfignen 0.35‰

2. Taxas dependentas dalla quantidad

Taxa per satgs e containers

Per rusments d'abitadis combustibels

- per satgs da 17 liters	fr. 1.00 anfignen fr. 1.50
- per satgs da 35 liters	fr. 2.00 anfignen fr. 3.00
- per satgs da 60 liters	fr. 4.00 anfignen fr. 6.00
- per satgs da 110 liters	fr. 6.00 anfignen fr. 9.00
- per recipiaints da rimnada per kg	fr. 0.40 anfignen fr. 0.60

3. Taxas da recicladi tar igls posts da rimnada

Dismessa gratuita da:

Ieli vigl, alu, fier/metal, apparats electric, rusment dad iert, schalanteras, vèder, cartung, frestgeras, palpieri, PET

Vistgadeira viglia e calzers vignan rimnos separadamaintg.

Dismessa sottomessa a paiamaint:

Marcanzeia massitscha	fr. 0.50 anfignen fr. 1.00 per kg
Pneus d'autos da persungas	fr. 10.00 anfignen fr. 15.00 per toc
Pneus da camiuns	fr. 20.00 anfignen fr. 30.00 per toc
Battareias autos/camiuns	fr. 10.00 anfignen fr. 15.00 per toc

Rusments d'abitadis

Rusments tgi dereivan da tigneirtgesas ed oters rusments da quantidad e cumposiziun cumparagliabels da menaschis da sarvetsch, mastiranza ed industreia (p.ex. rusments da biro, amballadis, rusments da spital sumigliants a tals d'en tigneirtgesa).

Rusments d'abitadis rimnos separadamaintg

Igls suandonts rusments vessan da neir rimnos separadamaintg per tgi els saptgan neir cumpostos, utilisos schiglio, reutilisos u dismiss an furma ecologica (la glista n'è betg cumpletta)

- Rusments das tgadafi ed iert adattos per cumpostar scu:
 - vanzadeiras da verdura e fretga
 - pagletschas da citrus an pitschnas quantitats
 - fundatsch da café ed ervignas per té (inclusiv igl filter)
 - Rests da speisas an pitschnas quantitats
 - Crosa d'ovs smardatgeda
 - Plantas (matgs flours sainza igl feildarom) rests da plantas, plantas da vaschela (manizzar las ballas), figlia, tschispet, tagls da ttaglias e seivs, frastgas e roma stiglia,
 - grascha d'animals pitschens dad erbivors. (nign starnem da giats)
- vèder
- palpieri
- PET
- cartung
- aluminium
- tola alva
- oters rusments metalics, fieramainta viglia (beschlas, padelas, oters objects da metal, parts da metal, parts da metal da mobiglia, apparatusas, vehichels artetgels da sport)
- textilias
- calzars anc duvrabels
- pneus
- material inert (pitschnas quantitats da marcanzeia massitscha minerala, quadrels, tievlas, miraglias, vaschela, scalgias da porzellana vaschela da teracotga, vèder da fanestras
- pitschnas quantitats da rusments speziels (rests da medicamaints, calours e lacs, meds da tractamaint per plantas, meds per la protecziun da lenn, battareias, ielis mineralis, ieli da frittar)

Rusment: Rusments masdos ed inflammabels d'abitadis

A chels appartignan p. ex. igls suandonts rusments, schinavant tgi vignan betg rimnos separadamaintg (la glista n'è betg cumpletta):

- amballadis btg ple utilisabels per magliaretsch e bavrondas
- òssa e vanzadeiras da tgern
- pèzs, bendas, faziels da palpieri, servettas
- scalezzas da lenn, satgs digl tschitschapolver
- starnem d'animals pitschens, plemas, peil, tgavels
- tschendra freida, langa minerala, palpieri da vèder, palpieri da carvung
- peirs electricis, glas dad amplas
- stivagls, calzars, gants, tastgas da mang, uders
- amballadis ed objects da material sintetic (butteglas da meds da nattager e da schampo, scatlas, tubas, recipiains per nezas da far la barba, cassetas, bindels tonals, plattas radiofonicas, stiropor ed oters materials d'amplaneida, tarmagls, vaschela da schitgs)

- material da pachetadi da palpieri e cartung, tgi so betg neir cunsignia ad ena rimnada separada

Marcanzeia massitscha

Sot marcanzeia massitscha ins anclei rusments d'abitadis inflammabels massitschs tgi pon betg ainten satgs da rusments perveia da lour grondezza (la glista n'è betg cumpletta):

- mobiglia antiera u pigleida dapart (soptgas, canape, stgaffas, letgs etc.)
- oters objects d'andrizzamaint (matratschas, tarpungs etc.)
- utensils da sport (stadals, palas da tennis, skis da lenn e da material sintetic etc.)
- material da pachetadi (scatlas, harassas, chistas, material da pachetar sintetic etc.)

Apparats electric ed electronics

Apparats electric ed electronics èn tenor art. 2 dall'ordinaziun federala davart igl dar anavos, igl piglier anavos ed igl dismetter apparats electric ed electronics VREG:

- apparats dalla electronica da divertimaint tgi von cun electricidad
- apparats dalla tecnica da biro, infurmaziun e comunicaziun tgi vignan fatgs eir cun electricidad
- apparats digl tigneirtgesa tgi vignan fatgs eir cun electricidad

Las prescripziuns dalla VREG valan er per

- igls elemaints electronics digls apparats
- stabilisatours dad amplas tgi cuntignan PCB

Ulteriours rusments

Rusments da menaschis d'industria, mastiranza e prestaziuns da sarvetsch, tgi appartignan betg agls rusments d'abitadis, vot deir tgi on nigra cumposiziun cumparagliabla a rusments digl tigneirtgesa, ma sa mossan scu rusments da menaschi specifics: restanzas da producziun tar l'elaboraziun da material sintetic, rusments da lenna viglia dalla mastiranza da construcziun etc. Tals ulteriours rusments on da neir dismiss antras igls possessours sezs.

Rusments spezials

Per rusments spezials valan igls rusments enumeros ainten l'aggiunta 3 dall'ordinaziun digls 12 da november 1986 davart igl traffic cun rusments spezials (VVS). Rusments spezials an pitschnas quantitads pògl dar er ainten tigneirtgesas. Agls rusments spezials appartignan las suandontas categorias da rusments:

1. rusments anorganics cun metals dissolvias
2. meds disolvents e rusments tgi cuntignan meds disolvents
3. rusments liquids, tgi cuntignan ieli
4. rusments da pictura, lac, cular, chit e da stampa
5. rusments e gletta da producziun, preparaziun ed elaboraziun da materials (metals, vèder, PET etc.) (p.ex. rusments dad ieli e grass da cuschinar; rusments da zavraders da grass)
6. rusments d'elaboraziuns u tractamaints mecanics u termics
7. restanzas da bugleidas, luntadas ed arsas
8. rusments da sintesas ed otras proceduras dalla chemia organica
9. rusments liquids e balmous anorganics da tractamaints chemics.
10. rusments anorganics cumpacts da tractamaints chemics
11. rusments dalla nattageda dad avas persas e dalla purificaziun dall'ava
12. materials ed apparats tschuffargneas (p.ex. taratsch tschuffargnea antras products da ieli mineral)
13. rufideiras, products inferiours scu er roba, apparats e substanzas (p.ex. gleischs fluorescenzas e lampas a vapour metallica a parteir da 12 tocs; rusments tgi cuntignan argent

veiv metallic; battareias duvradas ed accus da tot gener; restanzas da pesticides; products per la protecziun da plantas, inclus erbicids e regulatours da carschientscha; tscherts rests da meds per la protecziun da lenn; rests da chemicalias; medicamaints vigls

14. rusments digl mantignamaint da veias

Rusments da construcziun

Rusments da construcziun cumpeglian tot igls rusments tgi sa dattan tar l'execuziun da lavours da construcziun e sbuada:

- material da stgavamaint e material da rumageda (tschuffargnea u betg tschuffargnea)
- marcanzeia massitscha (asfalt extgavo; cuvreida tgi cuntigna asphalt; stgavamaint da veias; sbuada da beton; sbuada masdada; tievlas da tetg; rusments da construcziun inerts, tgi dastgan neir deponias sen ena deponia da material inert sainza ulteriour tractamaint; geis; vèder)
- roba bloccanta da construcziun (rusments inflammabels scu lenn betg ple duvrabel; palpieri; cartung e materials artifiziels; lenna viglia; metals vigls; materials artifiziels reciclables; fibrocement; eternit; langa minerala e langa da vèder; isolaziun tgi cuntigna clorofluorcarbonic CFC/FCKW; plattas da material cumbino tgi ardan betg; roba bloccanta da construcziun ainten benas masdadas).
- ulteriours rusments scu rusments speziels (apparats electrici ed electronics; tanc d'ieli; indrezs da scoldamaint, ventilaziun, clima e pompas da caleira; installaziuns elctricas).